

Synspunkt

“Chikane” fra politikere? **Nej** Pres fra embedsmænd? **Ja**

Af Martin Ghisler
geolog, dr. phil.
Tidl. administrerende
direktør for GEUS
mg@geus.dk

■ Bliver eksperter ansat i det offentlige chikaneret til tavshed af politikere, når de udtaler sig kritisk om politiske beslutninger eller synspunkter? På baggrund af min ansættelse og mine erfaringer som direktør i sektorforskningen i 23 år er jeg blevet bedt om at give mit syn på sagen.

Jeg har været direktør for Grønlands Geologiske Undersøgelse fra 1984-95 og i Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) fra 1995-2007. Som ansvarlig for forskning vedr. problemstillinger i relation til energi-, råstof-, klima- og miljøspørgsmål har jeg i en række situationer formidlet forskningsresultater til offentligheden, som ikke “passede” ind i mine ressortministres verdensbillede.

Har jeg i den forbindelse været udsat for pres fra politikere og/eller deres embedsmænd? Ja!

Har jeg været udsat for “chikane”? Nej!

Det gælder om at stå fast

På miljøområdet har GEUS – i forbindelse med overvågningen af den danske grundvandsforurening med miljøfremmede stoffer – årligt offentliggjort forskningsresultater, som ofte var ubekvemme for den ansvarlige minister. Forud for vores offentliggørelse af resultaterne med tilhørende pressemeddelelser var vi i dialog med embedsmændene. Der blev aldrig sat spørgsmålstegn ved forskningsresultaterne, men ofte ved præsentationen af disse i medierne. Det skete typisk først på sagsbehandlerniveau i forhold til de implicerede forskere, så på kontorchefniveau, derefter på vicedirektørniveau og til sidst i sjældne tilfælde på direktør-/departementschefniveau. Der blev ping-ponget om formuleringerne i pressemeddelelserne, hvor det fra embedsmandsside især havde til formål at trække tænderne ud på de negative budskaber.

Når det drejer sig om naturvidenskab, er der ikke så meget at raffe om. Har man dokumentationen i orden, og kan der drages klare konklusioner af forskningsresultaterne, er det bare at stå fast. Vores forskningsresultater er altid blevet respekteret, og de ændringer vi er gået ind på i præsentationen af resultaterne i pressemeddelelser har begrænset sig til valg af mere eller mindre skarpe tillægsord.

Respekt om ubekvemme resultater

Hvordan kunne man evt. “chikanere” en direktør for en sektorforskningsinstitution til at stikke piben ind eller friste vedkommende til at nedtone betydningen af konkrete, kritiske forskningsresultater? Ved at antyde bevillingsnedskæringer eller friste med øgede forskningsbevillinger. Jeg har aldrig været udsat for noget i den retning.

Jeg har fungeret som ekspert og rådgiver for 8 ministre fra hhv. Ministeriet for Grønland, Energiministeriet og Miljøministeriet. Vores forskning er altid blevet respekteret og accepteret, også når den var politisk ubekvem. Jeg har endda oplevet at blive ringet op af min minister umiddelbart efter, at jeg var blevet interviewet om en betændt sag i radioen. Han ville kvittere positivt for min saglige fremstilling, selvom vi var uenige om forskellige aspekter i sagen.

Det kræver imidlertid en vis styrke at fastholde formidling af resultater og konklusioner, som “loyale” embedsmænd mener vil kunne bringe ministeren i vanskeligheder. Hører man til en chef-type, der af karrieremæssige årsager gerne vil “please” ministeren og hans topembedsmænd, kan det være svært at modstå et sådant pres, der går ud på at “beskytte” ministeren. Har man derimod dokumentationen og argumenterne i orden og holder sig til sit ekspertiseområde, og dertil besidder den nødvendige civilcourage, er det min opfattelse, at danske politikere og embedsmænd i meget høj grad respekterer resultater fra naturvidenskabelig forskning som grundlag for politiske beslutninger, selvom de i en given situation er “ubekvemme”. ■